herpy

GEKKOER

Northland green gecko

Naultinus grayii

Naultinus grayii er en kraftig, smaragdgrønn og dagaktiv gekko fra skog og kratt på det nordligste New Zealand. Den føder levende unger, blir omtrent 20 år gammel og er svært sjelden i fangenskap. Stellet er det samme som for de andre grønne gekkoene fra Nordøya.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Gymnodactylus grayii; Hoplodactylus grayii; Naultinus grayi*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**8-10 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**20-30 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**50 × 50 × 100 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**15-25 °C**
Varmeplass	**25-30 °C**
Temperatur, natt	**10-16 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter, frukt og nektar**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kullstørrelse	**1-2 unger**
Drektighet	**240-270 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Nær truet (NT)**

Om arten

Naultinus grayii er en kraftig bygget, klart grønn gekko med grå eller gyldne tegninger langs ryggen. Hannene har et blått bånd langs siden under lemmene. Undersiden er lys grønn, noen ganger med et gult skjær. Munnhulen er dypblå med en rød tunge, og når dyret føler seg truet, gaper det for å vise den fram. Grønn farge og aktivitet om dagen er sjeldent hos gekkoer, som for det meste er brune eller grå og aktive om natten. Det fødes av og til gule unger i fangenskap, men de blir som regel grønne i løpet av de første par årene.

Arten ble beskrevet i 1843 av Thomas Bell og er oppkalt etter John Edward Gray, som var leder av den zoologiske avdelingen ved British Museum. I en periode ble den regnet som en del av *Naultinus elegans*. Den kjennes på de svært store, flate, mangekantede skjellene på snuten foran øynene; lenger bakover på hodet er skjellene små og kornete.

Den blir opptil omtrent 10 cm fra snute til kloakk og er dermed en av slektens største arter. Med halen blir den opptil omtrent 20 cm. Halen er lang og griper om greinene som en femte hånd, og dyret kaster den svært nødig av. Vekten er ikke dokumentert.

Dyrene blir omtrent 20 år gamle, og slekten kan nå 30 år eller mer.

Utbredelse og leveområde

Naultinus grayii finnes bare på New Zealand, i Northland på den nordlige delen av Nordøya, nord for Whangaroa. Typelokaliteten er Bay of Islands.

Arten er sjelden og i tilbakegang, og som i resten av slekten er bestandene splittet opp i små områder. New Zealand tillater ikke eksport av ville dyr, så dyr i fangenskap stammer fra eldre oppdrett. Funn utenfor området på kartet stammer fra dyr i fangenskap.

> **Naturlig utbredelse:** New Zealand.

LEVEOMRÅDE

Naultinus grayii lever i skog, kratt og våtmarker i lavlandet og særlig i bestander av de myrtelignende buskene manuka og kanuka. Dyrene tilbringer mesteparten av tiden høyt oppe i løvverket, der de soler seg oppå bladene og trekker i skyggen når det blir for varmt. Nøyaktige høydegrenser og detaljer om årsrytmen er ikke dokumentert.

Northland har et mildt, fuktig og maritimt klima med mye regn og bare få kalde netter. Slekten spiser mye mer om våren og sommeren enn om høsten og vinteren.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Naultinus grayii* alene, men den stelles som de andre grønne gekkoene fra Nordøya. *Naultinus elegans* lever rett sør for utbredelsesområdet, er langt bedre kjent i fangenskap og har de samme kravene.

Naultinus grayii lever oppe i vegetasjonen, så terrariet skal være høyere enn bredt. En liten gruppe på én hann og to hunner trenger minst 50 × 50 × 100 cm (lengde × bredde × høyde). Et større terrarium gir dyrene langt bedre mulighet til å velge mellom varme og kulde, sol og skygge.

Innred med levende planter med tett løvverk som dyrene kan skjule seg i, for eksempel *Coprosma* og *Pittosporum* i potter, og med greiner i flere høyder helt opp under taket. Hengende *Tillandsia usneoides* er et skjul dyrene bruker flittig, og hule bambus- eller plastrør hengt opp nær toppen blir også brukt. Gi to-tre solplasser og skjul per dyr, slik at ingen blir trengt bort. Bunnsubstratet kan være et tykt lag med visne blader.

Nett på minst tre sider og i taket gir god ventilasjon og lar de naturlige svingningene i temperatur og fuktighet slå gjennom. Glass og plast filtrerer bort UVB. Hold aldri forskjellige *Naultinus*-arter sammen, for de krysser seg lett.

Les mer: Lys og UVB

TEMPERATUR

Tallene er lånt fra *Naultinus elegans*. Omgivelsestemperaturen skal ligge mellom 5 og 25 °C hele året: omtrent 15-25 °C om dagen og kjøligere om vinteren. Om natten skal temperaturen falle til omtrent 10-16 °C. Varme over 30 °C er farligere enn kulde, og frost er dødelig.

En halogenspot gir en solplass på 25-30 °C på samme sted som UVB-lyset treffer. Om sommeren er spotten på to-tre timer morgen og ettermiddag, om vinteren omtrent én time morgen og ettermiddag. Ikke varm opp rommet om vinteren: den kjølige perioden med mindre aktivitet og lite eller ikke noe fôr er en del av årsrytmen. Plasser aldri terrariet slik at solen skinner inn gjennom et vindu, for da blir det raskt overopphetet.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-70 %, så lenge dyrene selv kan oppsøke fuktigere steder i terrariet, for eksempel tett løvverk. For tørr luft gir dårlige hudskifter, og stillestående fuktig luft gir sopp og luftveisinfeksjoner. God ventilasjon er derfor like viktig som sprøyting.

Sprøyt løvverket, slik at dyrene kan slikke dråpene av bladene, og la plantene tørke opp imellom. Det skal alltid være friskt drikkevann. Et lite dryppsystem over en plante gir jevn tilgang på dråper hele dagen.

LYS OG UVB

Som en dagaktiv gekko som soler seg trenger *Naultinus grayii* UVB. Utendørs bak nett får dyrene det fra solen, men innendørs må det brukes et UVB-lysrør (T5) beregnet på krypdyr. Sikt mot en UV-indeks på omtrent 3-5 der dyrene soler seg, tilsvarende Ferguson-sone 3. Røret skal lyse på samme sted som spotten varmer, ellers utnytter ikke dyret UVB-lyset.

Sørg for skyggesoner, slik at dyret selv kan velge. Styr lyset med en timer som følger årstidene, og la natten være mørk.

FÔRING

Slekten tar i naturen flygende insekter som møll og fluer og dessuten edderkopper. Den slikker også nektar og honningdugg. Kosten er overveiende insekter supplert med noe søtt.

I fangenskap fôres det med levende insekter som fluer, møll, små biller, edderkopper, sirisser og gresshopper. Dyrene tar gjerne fruktmos, moset banan og fortynnet honning fra en liten skål. Oppdrettede fôrinsekter drysses med et kalk- og vitamintilskudd, og finhakket sepiaskall i en liten skål er en ekstra kalkkilde. D3 danner dyret selv ved hjelp av UVB.

Voksne dyr fôres én til fire ganger i uken: oftest i den varme tiden og sjeldnere når det blir kjølig. Drektige hunner skal ha ekstra. Dyrene blir lett feite, så følg med på lår, bekken og halerot.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Naultinus grayii er rolig og langsom og jakter fra bakhold. Den er ikke et dyr som skal håndteres mye. Truet gaper den med den blå munnen og kan utstøte korte, kvekkende eller bjeffende lyder. Grip aldri i halen.

Særlig hannene kan være svært aggressive overfor artsfrender. En gruppe på én hann og to hunner fungerer når det er plass nok. Følg med på samspillet, og fjern et aggressivt dyr.

Små oransjerøde midd kan sitte ved øyne, lemmer og øreåpninger. De er stort sett ufarlige.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har tydelige bulker ved halerota og synlige porer under lårene og foran kloakken; hunnene mangler begge deler. Hannene har dessuten et blått bånd langs siden. Ungene vokser langsomt og får voksenfargene etter noen år. Alder og vekt ved kjønnsmodning er ikke dokumentert, så boksen viser ingen verdi.

PARRING

Paringen foregår som regel om våren. En naturlig årstidsrytme i temperatur, fuktighet og dagslengde er det viktigste for å få dyrene til å formere seg. Under kurtisen følger hannen etter hunnen og slikker og biter henne, typisk i nakken og over skuldrene, til hun tillater paring. Små bittmerker er derfor ikke nødvendigvis tegn på slåssing. Skill bare dyrene hvis det er vedvarende jaging eller faktiske skader.

EGGLEGGING OG KULL

Naultinus grayii legger ikke egg, men føder levende unger. Hunnen føder to unger, sjeldnere én. På New Zealand fødes ungene mellom april og oktober, men utenfor hjemlandet kan hunnen føde til andre tider av året. Lengden på drektigheten er ikke sikkert kjent for arten; de omtrent 8-9 månedene er lånt fra *Naultinus elegans*.

Drektige hunner soler seg mer og skifter mellom varme og kjølige steder. Gi dem rikelig med fôr og fri tilgang til finhakket sepiaskall. Etter fødselen er hunnen sulten: sprøyt henne lett, og gi saftig, proteinrikt fôr.

INKUBASJON

Det er ingen inkubasjon, fordi arten er levendefødende. Boksens 240-270 dager tilsvarer en drektighet på 8-9 måneder. Moren regulerer selv temperaturen til fostrene ved å flytte seg mellom sol og skygge, så terrariet skal ha både en solplass og kjølige, skyggefulle steder gjennom hele perioden.

Forstyrr hunnen så lite som mulig de siste månedene.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er selvstendige fra fødselen. Det tryggeste er å flytte dem til et lite terrarium for seg så snart de er funnet, slik at de ikke blir jaget eller spist av voksne. Der kan de bli det første året.

Vent 1-2 dager med å fôre, slik at plommesekken blir brukt opp. Gi deretter bananfluer, små stuefluer og andre små insekter hver dag de første seks månedene. Hold temperaturen jevnt innenfor 10-25 °C, og sprøyt ungene direkte, slik at de får nok vann. Tørkepapir som bunnsubstrat gjør det lett å se om de spiser og har avføring.

Helse og vanlige feil

De typiske problemene skyldes feil forhold:

- For høy temperatur, særlig varme over 30 °C. Det gir stress og kan være dødelig for en art fra et kjølig klima.
- Stillestående, fuktig luft, som gir sopp og luftveisinfeksjon. For tørr luft gir dårlige hudskifter.
- Kalkmangel og metabolsk beinsykdom når UVB eller kalk i fôret mangler. Glass og plast mellom lampe og dyr filtrerer bort UVB.
- Overvekt, fordi dyrene lett blir feite i fangenskap.
- Stress og bittsår når flere dyr, særlig hanner, holdes sammen.
- Midd rundt øyne og lemmer, som er ufarlige i små mengder.

Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker utenom vinterperioden eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.